

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Μαΐου 2014, με την εξής σύνθεση : Νικόλαος Αγγελάρας, Προεδρεύων Αντιπρόεδρος, Φλωρεντία Καλδή, Ιωάννης Σαρμάς, Σωτηρία Ντούνη, Μιχαήλ Ζυμής και Γαρυφαλλιά Καλαμπαλίκη, Αντιπρόεδροι, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη, Γεώργιος Βοΐλης, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Πέππας, Αργυρώ Λεβέντη, Στυλιανός Λεντιδάκης, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Αγγελική Μαυρουδή, Βασιλική Σοφianού, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Βασιλική Προβίδη, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ιωάννα Αντωνογιαννάκη.

Αντώνιος Νικητάκης, Αντεπίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

Για να δικάσει την από 31 Αυγούστου 2010 (αριθ. κατάθ. .../2010)

αίτηση:

του Ν. Μ. του ..., κατοίκου ... (οδός ... αριθ. ...), ο οποίος εμφανίστηκε στο ακροατήριο και ζήτησε να εκδικαστεί η υπόθεσή του.

Κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τον Κωνσταντίνο Κατσούλα, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο ανααιρεσείων επιδιώκει την αναίρεση της 1672/2010 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον αντιπρόσωπο του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης. Και

Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 7.5.2014 γνώμη του και πρότεινε την εν μέρει παραδοχή αυτής.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του Δικαστηρίου με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Αντιπρόεδρο και ήδη Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Μιχαήλ Ζυμή, που απουσίασε λόγω κωλύματος.

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Θεολογίας Γναρδέλλη. Και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το νόμο

1. Για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης έχει καταβληθεί το κατά νόμο προβλεπόμενο παράβολο (... και ..., σειράς Α, έντυπα γραμμάτια παραβόλου).

2. Η ένδικη αίτηση νόμιμα επαναφέρεται προς συζήτηση μετά την έκδοση της 3320/2013 απόφασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κηρύχθηκε απαράδεκτη η προηγούμενη συζήτησή της. Με την αίτηση αυτή ο ανααιρεσείων επιδιώκει παραδεκτώς την αναίρεση της 1672/2010 απόφασης του IV Τμήματος, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή έφεσή του κατά

της .../15.6.2007 καταλογιστικής απόφασης των Επιθεωρητών του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με την οποία αυτός καταλογίστηκε, με την ιδιότητα του υπολόγου ως Προέδρου της Επιτροπής Διαχείρισης του Ειδικού Λογαριασμού Λειτουργίας Απογευματινών Ιατρείων (ΕΛΛΑΠΙ) του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου ... και του αχρεωστήτως λαβόντος, με το συνολικό ποσό των 15.000,63 ευρώ, λόγω ισόποσου ελλείμματος που διαπιστώθηκε στον εν λόγω λογαριασμό, μεταρρυθμίστηκε η ως άνω απόφαση και περιορίστηκε το ποσό του σε βάρος του καταλογισμού στο ποσό των 10.447,39 ευρώ.

3.1. Στο άρθρο 43 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται ότι: «Υστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 26 του Συντάγματος, η οποία κατοχυρώνει την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, η Βουλή, ως παράγων της νομοθετικής λειτουργίας, ψηφίζει νομοσχέδια ή προτάσεις νόμων δια των οποίων δύναται να παρέχεται, εκ των προτέρων, ειδική εξουσιοδότηση στα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας για τη θέσπιση κανόνων δικαίου. Ως «ειδικότερα θέματα», για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η παροχή εξουσιοδότησης σε άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας,

διοικητικά όργανα, νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν μερικότερη περίπτωση του θέματος που αποτελεί αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης (ποσοτικό κριτήριο) ή είναι ήσσονος σπουδαιότητας σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στη νομοθετική διάταξη (ποιοτικό κριτήριο). Απαιτείται δηλαδή να περιέχει ο νόμος όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό - τη ρητή περιγραφή - του αντικειμένου της εξουσιοδότησης, αλλά επιπλέον και την ουσιαστική του ρύθμιση, έστω και σε γενικό, ορισμένο όμως, πλαίσιο, σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα ειδικότερα θέματα (Ολ. ΣτΕ 2815/2004, ΣτΕ 2905/2006, ΣτΕ 567/2006, ΣτΕ 3889/2005, ΣτΕ 2830/1999, ΣτΕ 930/1990). Κανονιστική πράξη, η οποία εκδίδεται για να ρυθμίσει θέματα, τα οποία δεν έχουν «ειδικότερο» χαρακτήρα ή κείνται εκτός εξουσιοδότησης διότι η ρυθμιστέα ύλη δεν αποτελεί αντικείμενο αυτής, είναι αντισυνταγματική, τυχόν δε κύρωσή της με διάταξη τυπικού νόμου ενεργεί για το μέλλον και δεν δύναται να την καταστήσει ισχυρή αναδρομικώς (Ολ. ΣτΕ 3596/1991). Το ίδιο ισχύει και όταν με νεότερη νομοθετική ρύθμιση επιχειρείται αναδρομικώς η συμπλήρωση της ελλείπουσας νομοθετικής εξουσιοδότησης. Και σε αυτήν την περίπτωση η ρύθμιση αντίκειται στα άρθρα 26 και 43 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, στο μέτρο που επιδιώκει την αναδρομική, εκ των υστέρων νομιμοποίηση κανόνων δικαίου οι οποίοι έχουν τεθεί κατά παράβαση των κείμενων συνταγματικών διατάξεων (ΣτΕ 2466/1999).

3.2. Δημόσιος υπόλογος είναι ο διαχειριζόμενος, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες, ή υλικά, που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε ν.π.δ.δ., καθώς και οποιοσδήποτε θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος

(άρθρο 54 παρ. 1 ν.2362/1995 και 25 παρ. 3 π.δ.774/1980). Σημειώνεται ότι δημόσιο χρήμα αποτελεί και εκείνο, που προέρχεται μεν από ιδιωτικούς πόρους, εισέρχεται όμως σε δημόσια διαχείριση. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 56 του ν.2362/1995 που εφαρμόζεται, αναλογικώς, και εν προκειμένω [άρθρα 3 παρ. 3 εδ. ε' και στ' ν.2920/2001 «Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας» (Α' 131) και 3 παρ. 3 εδ. ε' και στ' π.δ.278/2002 (Α' 244)], έλλειμμα διαχείρισης χρηματικού νοείται κάθε έλλειψη χρημάτων που διαπιστώνεται μεταξύ της ποσότητας που έπρεπε να υπάρχει, σύμφωνα με τα εξαγόμενα από τους τηρούμενους λογαριασμούς στοιχεία, με βάση τα νόμιμα διαχειριστικά στοιχεία, και εκείνης που πράγματι υπάρχει. Στην έννοια του ελλείμματος εμπίπτει και κάθε «ανοίκειος» πληρωμή, δηλαδή κάθε πληρωμή που είτε δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου, είτε δεν στηρίζεται σε πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά, είτε για την πραγματοποίησή της δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου, είτε έγινε αχρεωστήτως από υπαιτιότητα του υπολόγου, είτε είναι άσχετη προς το σκοπό της διαχείρισης (βλ. ενδεικτ. Ολ. Ε.Σ. 1456/2008, 1610/2008, 976/2000 κ.ά.). Για την εμφάνιση του ελλείμματος ο υπόλογος ευθύνεται για κάθε πταίσμα, δηλαδή και για ελαφρά αμέλεια, κατά το σύστημα της νόθου αντικειμενικής ευθύνης (βλ. ενδεικτ. Ολ. Ε.Σ. 736, 1805/2005 κ.ά.), και καταλογίζεται για την αποκατάσταση αυτού. Ελαφρά δε αμέλεια συντρέχει όταν το δρων υποκείμενο δεν επιδεικνύει την επιμέλεια, που επιδεικνύει ο μέσος άνθρωπος του ίδιου μορφωτικού επιπέδου και κοινωνικού κύκλου, που δραστηριοποιείται στον ίδιο επαγγελματικό χώρο. Ειδικότερα, τέλος, για αχρεώστητες πληρωμές τα σχετικά ποσά καταλογίζονται

και εις βάρος του λαβόντος, ανεξαρτήτως υπαιτιότητας αυτού (άρθρο 56 παρ. 3 εδ. 2 ν.2362/1995).

3.3. Σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.2889/01 «Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 37): «1. Από 1.1.2002 επιτρέπεται στα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. μετά το τακτικό ωράριο, η λειτουργία απογευματινών ιατρείων και η διενέργεια διαγνωστικών και θεραπευτικών πράξεων.... 3. Η αμοιβή για την επίσκεψη σε απογευματινό ιατρείο καταβάλλεται απευθείας στο νοσοκομείο από τον εξεταζόμενο ασθενή. (...) Η καταβαλλόμενη στο νοσοκομείο αμοιβή, (...), κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό του νοσοκομείου, που συνιστάται με την παρούσα διάταξη. Η διοίκηση και διαχείριση του λογαριασμού γίνεται από τα όργανα του. Όργανα διοίκησης και διαχείρισης του λογαριασμού είναι: α) Τριμελής Επιτροπή, που αποτελείται από το Διοικητή, τον Προϊστάμενο της Ιατρικής Υπηρεσίας και τον Προϊστάμενο της Διοικητικής Οικονομικής Υπηρεσίας του νοσοκομείου, β) Η Γραμματεία του λογαριασμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται οι αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, ελέγχου και διαχείρισης, ο τίτλος, ο τρόπος ανάληψης και διάθεσης των κονδυλίων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του παραπάνω ειδικού λογαριασμού των νοσοκομείων. ...». Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διάταξης εκδόθηκε η ΔΥ5α/οικ.40927/01 (Β΄ 1679) «Σύσταση Ειδικών Λογαριασμών των Νοσοκομείων» κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας, όπως ισχύει, στην οποία ορίζονται τα εξής: «Συνιστάται σε κάθε Νοσοκομείο του Εθνικού Συστήματος Υγείας

(Ε.Σ.Υ.) Ειδικός Λογαριασμός, για την διαχείριση και αξιοποίηση των πόρων, που προέρχονται από την λειτουργία των απογευματινών ιατρείων και την διενέργεια διαγνωστικών και θεραπευτικών πράξεων. Ο Λογαριασμός θα έχει τίτλο «ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ (Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι) ...» (άρθρο 1), «Σκοπός του Λογαριασμού είναι: α) Η διαχείριση των κονδυλίων, που προέρχονται από τη λειτουργία των απογευματινών ιατρείων, στα οποία θα διενεργούνται επισκέψεις, διαγνωστικές και θεραπευτικές πράξεις, καθώς και χειρουργικές επεμβάσεις. β) Η αμοιβή του ιατρικού, τεχνολογικού, διοικητικού και λοιπού προσωπικού, που θα απασχολείται στα απογευματινά ιατρεία. γ) Η διάθεση κονδυλίων από τα αποθεματικά του λογαριασμού, για την προμήθεια εξοπλισμού, καθώς και πάσης φύσεως λειτουργικών δαπανών, για τις ανάγκες τόσο των απογευματινών ιατρείων, όσο και των λοιπών τμημάτων των Νοσοκομείων... δ) Η διαχείριση των εσόδων, που προέρχονται από την κατάθεση του ποσοστού 40% εκ των καταβαλλομένων νοσηλειών για νοσηλευόμενους ασθενείς σε ΜΕΘ και ΜΕΝ των μη πανεπιστημιακών κλινικών» (άρθρο 2), «1. Οι πόροι του Λογαριασμού προέρχονται από αμοιβές, που θα καταβάλλονται από τη λειτουργία των απογευματινών ιατρείων και ειδικότερα από, επίσκεψη σε απογευματινό ιατρείο, διαγνωστικές και θεραπευτικές πράξεις, χειρουργικές επεμβάσεις καθώς και λοιπές πράξεις.... (άρθρο 3) «1. Η Διοίκηση και Διαχείριση του Λογαριασμού πραγματοποιείται από τα όργανά του και είναι ανεξάρτητη από τη διοίκηση και διαχείριση του Νοσοκομείου 2. Όργανα διοίκησης και Διαχείρισης του Λογαριασμού είναι: α) Η Επιτροπή Λογαριασμού β) Η Γραμματεία του

Λογαριασμού» (άρθρο 4), «1. Η Επιτροπή Λογαριασμού, που αναφέρεται παρακάτω ως "Επιτροπή", είναι τριμελής και απαρτίζεται από τον Διοικητή του Νοσοκομείου, τον Προϊστάμενο της Ιατρικής Υπηρεσίας και τον Προϊστάμενο της Διοικητικής - Οικονομικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου. ... Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Διοικητής του Νοσοκομείου. .... Η Επιτροπή έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες: α. Καταρτίζει τον ετήσιο Προϋπολογισμό και Απολογισμό κίνησης του Λογαριασμού. ... β. Αποφασίζει για τον τρόπο διάθεσης των κονδυλίων, που παρακρατούνται για λογαριασμό του Νοσοκομείου, γ. Εποπτεύει το έργο της Γραμματείας και ορίζει τον Προϊστάμενο της. δ. Η Επιτροπή συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, οποτεδήποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο, ε. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν ... » (άρθρο 5), «1. Τα έσοδα του Λογαριασμού που προβλέπονται στο άρθρο 3 της παρούσης απόφασης κατατίθενται σε τραπεζικό λογαριασμό ... . Η ανάληψη και η διάθεση των πιστώσεων του Λογαριασμού, διενεργείται με εντολές του Προέδρου της Επιτροπής ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν μέλους της Επιτροπής, που υπογράφεται και από τον Προϊστάμενο της Γραμματείας. 2. Η κίνηση του Λογαριασμού, ο έλεγχος και η εντολή πληρωμής σε βάρος του Λογαριασμού και υπέρ δικαιούχων ενεργούνται σύμφωνα με την παρούσα απόφαση και τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτός ισχύει χωρίς καμία αναφορά ή περιορισμό από τις διατάξεις που διέπουν τη διάθεση, κατανομή και εκταμίευση των πιστώσεων του Προϋπολογισμού του Νοσοκομείου και κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Δημόσιου Λογιστικού, τις κρατικές προμήθειες, τις δημόσιες επενδύσεις, την ανάθεση μελετών και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής

διάταξης. 3. Η διαχείριση των πόρων του Λογαριασμού, θα γίνεται με ξεχωριστή λογιστική διαχείριση για κάθε κατηγορία εσόδων, όπως ρητά αναφέρονται στην αριθμ. Υ4α/ΓΠ οικ.40620/01 απόφαση. Η απεικόνιση των εξόδων, θα αντικρίζεται με τα αντίστοιχα έσοδα και οι πληρωμές θα διενεργούνται κατά κατηγορία και όπως ακριβώς αναφέρονται στην παραπάνω απόφαση... . 4. Οι ανωτέρω δαπάνες θα πραγματοποιούνται κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί προμηθειών του Δημόσιου Τομέα... . (άρθρο 7)».

3.4. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, συνιστάται σε κάθε Νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ. Ειδικός Λογαριασμός Λειτουργίας Απογευματινών Ιατρείων, χωρίς ίδια νομική προσωπικότητα. Ο ειδικός λογαριασμός διαθέτει διοίκηση και διαχείριση, ανεξάρτητη από αυτή του Νοσοκομείου, αυτόνομο προϋπολογισμό - απολογισμό και ίδια όργανα διαχείρισης, την Επιτροπή Λογαριασμού και τη Γραμματεία. Η Επιτροπή είναι το διοικούν όργανο του Ειδικού Λογαριασμού και αρμόδια για την κατάρτιση του ετήσιου προϋπολογισμού και απολογισμού του Λογαριασμού και αποφασίζει για τον τρόπο διάθεσης των κονδυλίων του Λογαριασμού. Ως προς τη διαδικασία διάθεσης και διαχείρισης των κονδυλίων του Λογαριασμού προβλέπεται ότι η ανάληψη και η διάθεση των πιστώσεων του Λογαριασμού γίνεται με εντολές του Προέδρου της Επιτροπής ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν. Τον έλεγχο, την κίνηση και εντολή πληρωμής του λογαριασμού διέπουν αποκλειστικά οι ρυθμίσεις της προαναφερθείσας υπουργικής απόφασης, οι ρυθμίσεις του Κώδικα βιβλίων και στοιχείων καθώς και της φορολογικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Κατά τα λοιπά, δεν υφίσταται περιορισμός από τις διατάξεις που διέπουν τη διάθεση, κατανομή και

εκταμίευση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Νοσοκομείου, από το Δημόσιο Λογιστικό, από τις διατάξεις για τις κρατικές προμήθειες, τις δημόσιες επενδύσεις, την ανάθεση μελετών και άλλες γενικές ή ειδικές, τηρουμένων βεβαίως πάντοτε των θεμελιωδών υπερνομοθετικών αρχών της διαφάνειας και του ανταγωνισμού. Σκοπός του Λογαριασμού είναι η διάθεση κονδυλίων από το αποθεματικό του Λογαριασμού για την προμήθεια εξοπλισμού και για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών τόσο των απογευματινών ιατρείων όσο και των λοιπών τμημάτων του Νοσοκομείου. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη (3.3.) συνάγεται ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Λογαριασμού, ο οποίος εντέλλεται την πραγματοποίηση δαπανών σε βάρος των κονδυλίων του Λογαριασμού, ευθύνεται προεχόντως για το λόγο τούτο ως υπόλογος για δαπάνες που συνιστούν έλλειμμα του Λογαριασμού.

3.5. Ειδικότερα, περαιτέρω, και ως προς τους σκοπούς του Λογαριασμού, όπως καθορίζονται στο άρθρο 2 περ. γ' της προαναφερόμενης κ.υ.α. ΔΥ5/2001, η κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση εξουσιοδοτείται, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν.2889/2001, να καθορίζει τη δημοσιονομική λειτουργία του Ειδικού Λογαριασμού (έλεγχος και διαχείριση αυτού, τίτλος και τρόπος ανάληψης των δαπανών), τον τρόπο της διάθεσης των κονδυλίων του Ειδικού Λογαριασμού, δηλαδή πώς και για ποιούς σκοπούς θα διατίθενται αυτά - δεδομένου ότι οι προηγούμενοι της «διάθεσης των κονδυλίων» όροι, «έλεγχος», «διαχείριση», «ανάληψη», «τίτλος», αφορούν τη διαδικασία εκταμίευσης των κονδυλίων -, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του Λογαριασμού. Το ρυθμιστικό πεδίο της ούτω κανονιστικώς δρώσας Διοίκησης

οριοθετείται σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από την τεολογική ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 9 παρ. 3 του ν.2889/2001, ελλείπει ρητής εξουσιοδοτικής διάταξης, από τις λειτουργικές ανάγκες των απογευματινών ιατρείων και μόνον, και δεν εκτείνεται και στην κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Νοσοκομείου, στο οποίο συνιστάται ο Ειδικός Λογαριασμός. Το Νοσοκομείο, άλλωστε, έχει ίδιο προϋπολογισμό (πιστώσεις) και χρηματοδοτείται από ίδιους πόρους για την κάλυψη των αναγκών του. Συνεπώς, το άρθρο 2 περ. γ' της κ.υ.α. ΔΥ5/2001, κατά το μέρος που αναφέρει ότι από τα αποθεματικά του Ειδικού Λογαριασμού διατίθενται κονδύλια και για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών, εκτός του Ειδικού Λογαριασμού, «και των λοιπών τμημάτων του Νοσοκομείου», κείται εκτός της νομοθετικής εξουσιοδότησης και κατά τούτο, ως αντισυνταγματική, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη σκέψη 3.1. της παρούσας είναι μη εφαρμοστέα. Κατ' ακολουθίαν, δεν είναι επιτρεπτή η κάλυψη από τα κονδύλια του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι. ουδεμιάς λειτουργικής δαπάνης του Νοσοκομείου, στο οποίο αυτός λειτουργεί.

3.6. Η Σύμβουλος Βασιλική Σοφιανού διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη: Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν.2889/2001, όπως αυτές ίσχυαν πριν την αντικατάστασή τους με το άρθρο 1 του ν.3868/2010, εισήχθη το σύστημα της απογευματινής λειτουργίας των ανηκόντων στο Εθνικό Σύστημα Υγείας νοσοκομείων και ειδικότερα η λειτουργία εξωτερικών ιατρείων και η διενέργεια διαγνωστικών και θεραπευτικών πράξεων μετά το προβλεπόμενο από το νόμο τακτικό ωράριο λειτουργίας των ανωτέρω νοσοκομείων, χωρίς να θίγεται το υφιστάμενο σύστημα εφημεριών. Η λειτουργία αυτή επιτυγχάνεται με την

προαιρετική συμμετοχή των μονίμων ειδικευμένων ιατρών των νοσοκομείων, των πανεπιστημιακών ιατρών που εργάζονται σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες που είναι εγκατεστημένα σε νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, καθώς και του λοιπού νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού των νοσοκομείων αυτών. Όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του ανωτέρω άρθρου, η δαπάνη για την ιατρική επίσκεψη βαρύνει τον ασθενή, ενώ η δαπάνη για τις διενεργούμενες κατά την απογευματινή λειτουργία του νοσοκομείου διαγνωστικές και θεραπευτικές πράξεις βαρύνουν είτε τον ίδιο τον ασθενή είτε τον ασφαλιστικό του φορέα, καταβάλλονται δε απευθείας στο νοσοκομείο και κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό που συστήνεται με τη διάταξη αυτή. Περαιτέρω, με την ίδια διάταξη παρέχεται ειδική εξουσιοδότηση στην κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση, όπως καθορίσει, μεταξύ άλλων, τον τρόπο διάθεσης των κονδυλίων που προέρχονται από την απογευματινή λειτουργία των νοσοκομείων.

Από τις ανωτέρω διατάξεις του ν.2889/2001, οι οποίες συνθέτουν, κατά τρόπο ορισμένο, το νομικό πλαίσιο απογευματινής λειτουργίας των νοσοκομείων που ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, αλλά και από την εισηγητική έκθεση του νόμου αυτού, προκύπτει ότι η εφαρμογή του συστήματος της απογευματινής λειτουργίας των νοσοκομείων αυτών αποβλέπει στην ενίσχυση των δημόσιων νοσοκομείων, αφενός μεν με την αξιοποίηση του υψηλού επιπέδου και κόστους εξοπλισμού τους, αφετέρου δε με την πληρέστερη αξιοποίηση τόσο του ιατρικού και λοιπού υγειονομικού προσωπικού αυτών, όσο και των πανεπιστημιακών ιατρών, ώστε να καταστούν περισσότερο παραγωγικά και ανταγωνιστικά.

Ενόψει αυτών, η διάταξη της περ. γ' του άρθρου 2 της ΔΥ5α/οικ.40927/2001 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδόθηκε κατ' επίκληση της προαναφερόμενης διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν.2889/2001, κατά το μέρος που προβλέπει ότι από τα αποθεματικά του Ειδικού Λογαριασμού Λειτουργίας Απογευματινών Ιατρείων (Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι.), που συνιστάται σε κάθε νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ., διατίθενται κονδύλια για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών, πλην των απογευματινών ιατρείων, και των λοιπών τμημάτων του νοσοκομείου, ευρίσκει έρεισμα στην ως άνω εξουσιοδοτική διάταξη και δεν έχει τεθεί καθ' υπέρβαση της παρασχεθείσας με αυτήν εξουσιοδότησης, κατά παράβαση του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος. Επομένως, κατά τη γνώμη αυτή, είναι επιτρεπτή η κάλυψη από τα κονδύλια του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι λειτουργικών εξόδων των νοσοκομειακών μονάδων, στα οποία λειτουργούν τα απογευματινά ιατρεία. Η γνώμη όμως αυτή δεν κράτησε.

3.7. Τέλος, κατά γενική αρχή του δημοσιολογιστικού δικαίου, η οποία συνάγεται από βασικές διατάξεις αυτού (άρθρα 22, 26, 79 ν.2362/1995, 40 ν.δ.496/1974, 7 παρ. 1 ν.968/1979, κ.ά.) για τη διενέργεια οποιασδήποτε δημόσιας δαπάνης, εκτός από την ύπαρξη πίστωσης στον οικείο προϋπολογισμό, απαιτείται, λόγω της αρχής της νόμιμης δράσης της Διοίκησης, αυτή να προβλέπεται ρητώς από διάταξη νόμου, ή κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση που η δαπάνη δεν προβλέπεται από συγκεκριμένη διάταξη, να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι αυτή ανάγεται στη λειτουργική δραστηριότητα ή ότι συντελεί, άμεσα ή έμμεσα, στην εκπλήρωση των σκοπών της Υπηρεσίας.

4.1. Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, δέχθηκε τα ακόλουθα: Μετά το .../16.2.2006 έγγραφο της Δ.Υ.ΠΕ. ... και τις ... και .../24.3.2006 εντολές του Γενικού Επιθεωρητή του Σώματος Επιθεώρησης Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, πραγματοποιήθηκε οικονομικός – διαχειριστικός έλεγχος στον Ειδικό Λογαριασμό Λειτουργίας Απογευματινών Ιατρείων του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου ... από το έτος 2002 μέχρι το χρόνο διενέργειας του ελέγχου στις 24.10.2006. Οι διαπιστώσεις των επιθεωρητών καταγράφηκαν στην .../24.10.2006 έκθεση, όπως τροποποιήθηκε με την .../21.11.2006 όμοια. Σύμφωνα με τις επιμέρους διαπιστώσεις, σε βάρος των πιστώσεων του Ειδικού Λογαριασμού πραγματοποιήθηκαν και οι ακόλουθες δαπάνες: 1) Με τα χρηματικά εντάλματα ... δαπάνη ποσού 661,86 ευρώ, ... δαπάνη ποσού 187,10 ευρώ και ... δαπάνη ποσού 3.331,53 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, για αγορά δώρων προς τους εργαζομένους, για φυτά και ανθοδέσμη επ' ευκαιρία εορταστικής εκδηλώσεως και για εκδήλωση κοπής πίτας, αντίστοιχα, 2) Με το χρηματικό ένταλμα ... δαπάνη ποσού 439,00 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, για προσφορά δείπνου υποδοχής υπηρεσιακών παραγόντων (Συμβούλων) του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 3) Με το χρηματικό ένταλμα ... δαπάνη ποσού 358,39 ευρώ για την προμήθεια καφέ και συνοδευτικών γλυκισμάτων που προσφέρθηκαν στο πλαίσιο ημερίδας που οργανώθηκε από την αναισθησιολογική κλινική του Νοσοκομείου, 4) Με το χρηματικό ένταλμα ... δαπάνη ποσού 1.120,51 ευρώ για δεξίωση (μπουφέ) 100

ατόμων που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πανελλήνιας Νοσηλευτικής Ημερίδας της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου που διεξήχθη σε αυτό,

5) Με το χρηματικό ένταλμα ..., δαπάνη ποσού 1.762,05 ευρώ για δείπνο 45 ατόμων που προσφέρθηκε για την υποδοχή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Πα.Γ.Ν.... και τη γνωριμία τους με τους Διευθυντές, Υποδιευθυντές και Προϊσταμένους Τμημάτων του Νοσοκομείου. Όπως εκτίθεται στο από 3.6.2005 έγγραφο του Διοικητή του Πα.Γ.Ν....., τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος, απευθυνόμενο προς την Επιτροπή του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., σκοπός της εκδήλωσης ήταν αφενός η γνωριμία μεταξύ των ως άνω φορέων του Νοσοκομείου, αφετέρου η ανταλλαγή απόψεων επί θεμάτων του νοσοκομείου και η σύσφιξη των σχέσεων, παράλληλα δε η αναγνώριση της προσφοράς των στελεχών του Νοσοκομείου στο πεδίο της παροχής υπηρεσιών υγείας υψηλής ποιότητας, 6) Με το χρηματικό ένταλμα ... δαπάνη ποσού 1.872,45 ευρώ, οικονομικού έτους 2006, για την προσφορά εδεσμάτων ως χορηγία στο πλαίσιο εκδήλωσης, Ψυχιατρικής μεταρρύθμισης σχετικά με την αποασυλοποίηση ψυχικώς ασθενών, που πραγματοποιήθηκε στα ..., το δε Πα.Γ.Ν.... αποτέλεσε περίπτωση μελέτης από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. 7) Με το χρηματικό ένταλμα ... δαπάνη ποσού 624,66 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, για την εξόφληση τριών τιμολογίων της δικαιούχου του χρηματικού εντάλματος εταιρείας, στην οποία ανατέθηκε η εκτύπωση 1.000 φυλλαδίων. Τα φυλλάδια εκτυπώθηκαν για να προβληθούν προγράμματα που υλοποίησε το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) του Πα.Γ.Ν..... Τα τιμολόγια που εκδόθηκαν για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών, εκ παραδρομής δεν

υποβλήθηκαν στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν κατά τον προβλεπόμενο τρόπο, και για το λόγο αυτό η αντίστοιχη δαπάνη εξοφλήθηκε σε βάρος του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι, όπως εκτίθεται στο .../30.6.2005 έγγραφο του Διοικητικού Διευθυντή του Νοσοκομείου, 8) Με το χρηματικό ένταλμα ... ποσού 388,99 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, καταβλήθηκε η δαπάνη οδοιπορικών εξόδων και διατροφής του εκπαιδευόμενου στο Κ.Ε.Κ. Πα.Γ.Ν.... .., 9) Με το χρηματικό ένταλμα ... ποσού 164,59 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, καταβλήθηκε δαπάνη στον ... .., εκπαιδευτή – επιστημονικό υπεύθυνο του Κ.Ε.Κ., χωρίς ειδικότερη αιτιολογία, 10) Με το χρηματικό ένταλμα ..., ποσού 357,67 ευρώ, οικονομικού έτους 2004, καταβλήθηκε δαπάνη για την μίσθωση αίθουσας και τεχνικού εξοπλισμού για συνέντευξη τύπου που έδωσε ο Διοικητής του Νοσοκομείου στο ξενοδοχείο «...» στις 30.11.2004, 11) Με το χρηματικό ένταλμα ... ποσού 375,22 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, εξοφλήθηκε δαπάνη που αφορούσε τη μετάβαση από τη ... στο ..., με επιστροφή, του τεχνικού που κλήθηκε να επισκευάσει το Γραμμικό Επιταχυντή του Νοσοκομείου, 12) Με τα χρηματικά εντάλματα ... ποσού 1.713,71 ευρώ, ... ποσού 970,82 ευρώ, ... ποσού 1.686,57 ευρώ, ... ποσού 1.001,12 ευρώ, ... ποσού 572,63 ευρώ, ... ποσού 2.365,25 ευρώ, οικονομικού έτους 2005, ... ποσού 5.025,02 ευρώ, ... ποσού 972,55 ευρώ, ... ποσού 2031,26 ευρώ και ... ποσού 220,91 ευρώ, οικονομικού έτους 2006, καταβλήθηκαν, μεταξύ άλλων, και στον τότε εκκαλούντα οδοιπορικά έξοδα και έξοδα διαμονής, για υπηρεσιακές μετακινήσεις αυτού ως Διοικητή του Νοσοκομείου. Σύμφωνα με την προαναφερόμενη έκθεση ελέγχου: α) οι

προαναφερόμενες υπό α/α 1-11 δαπάνες συνιστούν έλλειμμα στη διαχείριση του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., ποσού 11.644,02 ευρώ, καταλογιστέο σε βάρος του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος ως υπολόγου, λόγω της ιδιότητάς του ως μέλους - Προέδρου της Επιτροπής του Λογαριασμού, αλληλεγγύως με άλλα πρόσωπα, ευθυνόμενα επίσης, μέλη της Επιτροπής Λογαριασμού για την πρόκληση του ελλείμματος, διότι οι δαπάνες αυτές δεν αφορούσαν δραστηριότητες του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., ούτε είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι εξυπηρέτησαν λειτουργικές ανάγκες του Νοσοκομείου· ειδικώς δε ως προς το χρηματικό ένταλμα .../2005, διότι δεν προσκομίστηκε το πρωτότυπο του εισιτηρίου, το αντίτιμο του οποίου πληρώθηκε με αυτό, και β) σε σχέση με τα χρηματικά εντάλματα υπό α/α 12, που αφορούν υπηρεσιακές μετακινήσεις του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος ως Διοικητή του Νοσοκομείου, αυτός καταλογίστηκε ως αχρεωστήτως λαβών, με το ποσό των 3.356,61 ευρώ, ισόποσο ελλείμματος, που προκλήθηκε από υπέρβαση του δικαιουμένου να λάβει αυτός ποσού ύψους 8.203,15 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2685/1999. Με βάση την προαναφερθείσα έκθεση ελέγχου εκδόθηκε σε βάρος του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος η .../15.6.2007 καταλογιστική απόφαση των Επιθεωρητών του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4.2. Με τις παραδοχές αυτές το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι 1) Οι δαπάνες που αφορούν λειτουργικές ανάγκες του Νοσοκομείου είναι μη νόμιμες, διότι στερούνται νόμιμου ερείσματος, λόγω του ότι η κ.υ.α. ΔΥ5/2001, κατά το μέρος που επιτρέπει διάθεση κονδυλίων του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι. για τις λειτουργικές ανάγκες

του Νοσοκομείου, κείται εκτός εξουσιοδότησης. Έτσι μη νόμιμες κρίθηκαν οι δαπάνες, που ενταλματοποιούνται με τα χρηματικά εντάλματα .../2005, .../2005, .../2005, .../2005, .../2005, .../2005 και .../2005· ενώ από αυτή την κατηγορία δαπανών, δηλαδή που αφορούν κοινωνικές ή επιστημονικές εκδηλώσεις, νόμιμες, ως εξυπηρετούσες λειτουργικές δαπάνες του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., κρίθηκαν από το Τμήμα αυτές που ενταλματοποιήθηκαν με τα χρηματικά εντάλματα .../2005 (ύψους 358,39 ευρώ), που αφορά δαπάνες φιλοξενίας στο πλαίσιο επιστημονικής ημερίδας της Πανεπιστημιακής Αναισθησιολογικής Κλινικής του Νοσοκομείου και δεν υπερβαίνει το προσήκον μέτρο, και .../2006 ύψους 1.872,45 ευρώ, που αφορά χορηγία για την υποστήριξη της Συνάντησης Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης με συνδιοργανωτή τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. 2) Η δαπάνη καταβολής αντιτίμου εισιτηρίου, που ενταλματοποιήθηκε με το χρηματικό ένταλμα πληρωμής .../2005, ποσού 375,22 ευρώ, κρίθηκε νόμιμη, διότι εξυπηρετήσε τη λειτουργία των απογευματινών ιατρείων, η δε έλλειψη κανονικότητας της δαπάνης, λόγω έλλειψης πρωτοτύπου του εισιτηρίου, κρίθηκε ότι θεραπεύεται από την ύπαρξη της, επίσης, απαιτούμενης απόδειξης πληρωμής του εισιτηρίου, εκμηδενιζομένης έτσι της πιθανότητας διπλοπληρωμής. 3) Ως προς τις δαπάνες λειτουργίας του Κ.Ε.Κ. του Νοσοκομείου, το Τμήμα αποφάνθηκε ότι οι δαπάνες αυτές είναι μη νόμιμες, διότι κάθε είδους δαπάνες, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο λειτουργίας των Κ.Ε.Κ., διέπονται από ειδικό και συγκεκριμένο πλαίσιο, το διαγραφόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν.2519/1997 και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθεισών ΥΑ - βλ. ιδίως ΔΥ2γ/οικ. 30958/2002, Β' 432, και παρ. 9.5.2, 9.5.3.,

9.5.4., έχουν δε ίδια χρηματοδότηση. 4) Ως προς τις δαπάνες οδοιορικών εξόδων, κρίθηκε ότι οι δαπάνες αυτές είναι μη νόμιμες καθ' ολοκληρίαν, και όχι μόνον ως προς την υπέρβαση σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το ν.2685/1999, διότι δεν αποτελούν ούτε καν λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου, αλλά δαπάνες προβλεπόμενες ρητώς για την κάλυψη μετακινήσεων οργάνων του Νοσοκομείου, τον προϋπολογισμό του οποίου έπρεπε να βαρύνουν.

4.3. Περαιτέρω, μετά την κρίση των ως άνω δαπανών ως μη νόμιμων, το Τμήμα έκρινε ότι έπρεπε να διερευνηθεί και ο βαθμός υπαιτιότητας του υπολόγου τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος, αποφάνθηκε δε ότι, ως προς τις δαπάνες που κρίθηκαν μη νόμιμες λόγω έλλειψης νομίμου ερείσματος, δεν προκύπτει ότι ο εκκαλών φέρει οποιαδήποτε ευθύνη, ειδικότερα δε ούτε ελαφρά αμέλεια, διότι δεν ήταν δυνατόν σε αυτόν, ως Πρόεδρο της Επιτροπής Λογαριασμού, χωρίς ειδικές νομικές γνώσεις, επιδεικνύοντας ακόμη και κάθε επιμέλεια, να διαπιστώσει ότι η σχετική ρύθμιση της κ.υ.α. ευρίσκεται εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης, λόγω και του δυσερμήνευτου των εφαρμοσθεισών διατάξεων. Για το λόγο αυτό δέχτηκε, με την εκδοχή της ισχύος της εν λόγω κ.υ.α., που πίστευε ο εκκαλών ότι έχει εφαρμογή, ότι από τις αναφερόμενες υπό στοιχείο 1) της σκέψης 4.2. της παρούσας μη νόμιμες δαπάνες, εξυπηρετούσαν λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου, οι αμέσως κατωτέρω αναφερόμενες, οι οποίες δεν θα έπρεπε να καταλογιστούν στον τότε εκκαλούντα. Ειδικότερα, θεωρήθηκε από Τμήμα ότι εξυπηρετούσαν λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου, που σημειωτέον είναι Πανεπιστημιακό (άρθρα ... και ... Υ.Α. ..., Β' ..., «Οργανισμός του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού

Νοσοκομείου ...»), οι δαπάνες που ενταλματοποιήθηκαν με τα ακόλουθα χρηματικά εντάλματα: .../2005 ποσού 1.120,51 ευρώ, .../2005 ποσού 439 ευρώ, .../2004 ποσού 357,67 ευρώ, διότι, λόγω του επιστημονικού ή υπηρεσιακού ή ενημερωτικού χαρακτήρα τους, συνέβαλαν έστω και έμμεσα στην εκπλήρωση των σκοπών του Νοσοκομείου. Αντίθετα, οι υπόλοιπες δαπάνες που αναφέρονται στο υπό 1) στοιχείο της σκέψης 4.2. της παρούσας κρίθηκε ότι δεν είναι λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου, και συγκεκριμένα, όσες αφορούν δαπάνες εορταστικών εκδηλώσεων (π.χ. κοπή πίτας, δώρα σε εργαζομένους), που οργάνωσε ο σύλλογος των εργαζομένων στο Νοσοκομείο, διότι εξυπηρετούν μόνο την ψυχαγωγία αυτών (πρόκειται για τις δαπάνες που ενταλματοποιήθηκαν με τα χρηματικά εντάλματα .../2005, .../2005, .../2005). Επίσης κρίθηκε ότι δεν καλύπτει λειτουργική ανάγκη του Νοσοκομείου και η δαπάνη, που ενταλματοποιήθηκε με το χρηματικό ένταλμα .../2005, καθώς εξυπηρετούσε κοινωνικές σχέσεις των νέων μελών του Δ.Σ. του Νοσοκομείου - γνωριμία αυτών με στελέχη του Νοσοκομείου. Όσα δε αντίθετα επικαλούνταν ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσειών απορρίφθηκαν με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως αβάσιμα.

4.4. Ακολούθως, το Τμήμα έκρινε ότι, ως προς τις δαπάνες που αφορούν τα Κ.Ε.Κ., ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσειών, ως υπόλογος, ευθύνεται έστω και με ελαφρά αμέλεια, διότι όφειλε ως εκ της θέσης του και της μόρφωσής του να γνωρίζει ότι το Κ.Ε.Κ. έχει ίδια χρηματοδότηση, γεγονός που αποκλείει την περαιτέρω κρίση για τη λειτουργικότητα ή μη της δαπάνης, για το λόγο δε αυτό απορρίφθηκε ως αλυσιτελής ο σχετικός λόγος του τότε εκκαλούντος.

4.5. Τέλος, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι, σε ό,τι αφορά τα οδοιπορικά έξοδα, ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσειών, είναι καταλογιστέος, ως αχρεωστήτως λαβών, ανεξαρτήτως υπαιτιότητάς αυτού, και μάλιστα για τη συνολική δαπάνη της μετακίνησης και όχι μόνο για το ποσό των 3.356,61 ευρώ, ισόποσο ελλείμματος, που προκλήθηκε από υπέρβαση του δικαιουμένου να λάβει αυτός ποσού ύψους 8.203,15 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2685/1999, πλην όμως το Δικαστήριο δεν μπορεί να χειροτερεύσει τη θέση του τότε εκκαλούντος, μεταβάλλοντας σε βάρος του την αιτιολογία του καταλογισμού, και να ακυρώσει αυτή, επιβάλλοντας μεγαλύτερο ποσό καταλογισμού (άρθρο 49 π.δ.1225/1981).

5.1. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στις σκέψεις 3.1. έως και 3.5. και 3.7. της παρούσας, το Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προαναφερθείσες και διέπουσες την επίδικη υπόθεση διατάξεις, τα δε αντιθέτως προβαλλόμενα με την ένδικη αίτηση αναίρεσης είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

5.2. Ειδικότερα, ο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης ότι τα απογευματινά ιατρεία δεν αποτελούν αυτοτελή μονάδα σε σχέση με το νοσοκομείο, αλλά δραστηριότητα του νοσοκομείου, εντός του οποίου λειτουργούν, και συνεπώς κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν.2889/2001 κρίθηκε ότι οι διατάξεις της κ.υ.α. ΔΥ5α/οικ.40927/01, κατά το μέρος που επιτρέπουν την κάλυψη λειτουργικών δαπανών του νοσοκομείου από τον Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., στερούνται νομοθετικής εξουσιοδότησης και είναι αντισυνταγματικές και ανίσχυρες, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, καθόσον,

όπως ορθά έκρινε το Τμήμα (βλ. σχετικά σκέψη 3.5. της παρούσας), κατά την πλειοψηφούσα γνώμη, το άρθρο 2 περ. γ' της κ.υ.α. ΔΥ5/2001, κατά το μέρος που αναφέρει ότι από τα αποθεματικά του Ειδικού Λογαριασμού διατίθενται κονδύλια και για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών, εκτός του Ειδικού Λογαριασμού, «και των λοιπών τμημάτων του Νοσοκομείου», κείται εκτός της νομοθετικής εξουσιοδότησης και κατά τούτο είναι μη εφαρμοστέα ως αντισυνταγματική. Κατ' ακολουθίαν, δεν είναι επιτρεπτή η κάλυψη από τα κονδύλια του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι. ουδεμιάς λειτουργικής δαπάνης του Νοσοκομείου, στο οποίο αυτός λειτουργεί. Εξάλλου, και από την τελολογική ερμηνεία της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν.2889/2001 συνάγεται ότι τα έσοδα του Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., που προέρχονται από τη λειτουργία των απογευματινών ιατρείων, δεν μπορούν να διατεθούν για σκοπό διαφορετικό από εκείνο της κάλυψης των λειτουργικών αναγκών των ιατρείων αυτών.

5.3. Περαιτέρω, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι η κρίση του Τμήματος όσον αφορά τη μη νομιμότητα της δαπάνης για την κάλυψη των οδοιπορικών εξόδων του, ως Διοικητή του νοσοκομείου, είναι εσφαλμένη, διότι, κατά τους ισχυρισμούς του, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 7 της κ.υ.α. ΔΥ5α/οικ.40927/01, η εν λόγω δαπάνη δεν υπόκειται στους περιορισμούς που απορρέουν από τις διατάξεις του ν.2685/1999, άλλως η δαπάνη αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως λειτουργική. Και ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον, όπως ορθά και με σαφή και επαρκή αιτιολογία αποφάνθηκε το Τμήμα, οι δαπάνες αυτές είναι μη νόμιμες, και μάλιστα καθ' ολοκληρίαν και όχι μόνον ως προς την υπέρβαση σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το

ν.2685/1999, διότι δεν αποτελούν ούτε καν λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου, αλλά δαπάνες προβλεπόμενες ρητώς για την κάλυψη μετακινήσεων οργάνων του Νοσοκομείου, τον προϋπολογισμό του οποίου (και όχι τον Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι.) έπρεπε να βαρύνουν (σκέψη 4.2. της παρούσας). Περαιτέρω, ορθά κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι, σε ό,τι αφορά τα οδοιορικά έξοδα, ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσείων είναι καταλογιστέος, ως αχρεωστήτως λαβών, ανεξαρτήτως υπαιτιότητας αυτού (σκέψη 4.5. της παρούσας). Εξάλλου, η παρ. 2 του άρθρου 7 της ως άνω κ.υ.α. απαλλάσσει μεν από την υποχρέωση τήρησης των διαδικαστικών προϋποθέσεων που προβλέπει η δημοσιολογιστική νομοθεσία και άλλες συναφείς διατάξεις, κατά την εκταμίευση ποσών από τον Ε.Λ.Λ.ΑΠ.Ι., όχι όμως και από τους ουσιαστικού περιεχομένου περιορισμούς, αναφορικά με το ύψος των επιτρεπόμενων δαπανών, που τίθενται από διατάξεις όπως αυτές του ν.2685/1999.

5.4. Συναφώς προς τον αμέσως προηγούμενο λόγο αναίρεσης, ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας το δικάσαν Τμήμα παρέλειψε να εξετάσει τον ισχυρισμό του ότι η καταβολή των δαπανών για την κάλυψη των οδοιορικών εξόδων έγινε καλόπιστα, υπό καθεστώς συγγνωστής πλάνης. Ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως προεκτέθηκε, στη σκέψη που προηγήθηκε (5.3.), το Τμήμα απάντησε στο σχετικό λόγο έφεσης που είχε προβληθεί ενώπιόν του, κρίνοντας ότι ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσείων καταλογίζεται για τη συγκεκριμένη δαπάνη ως αχρεωστήτως λαβών, ανεξαρτήτως υπαιτιότητας

αυτού. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν επρόκειτο για ουσιώδη ισχυρισμό, επί του οποίου παρέλειψε, όπως προβάλλεται με το σχετικό λόγο αναίρεσης, να απαντήσει το Τμήμα, δεδομένου ότι μόνη η ύπαρξη καλοπιστίας, την οποία ο τότε εκκαλών και ήδη αναιρεσειών επικαλέστηκε, χωρίς όμως να επικαλείται και να αποδεικνύει και την οικονομική αδυναμία του, δεν αρκεί για την άρση ή τη μείωση του σε βάρος του καταλογισμού, βάσει των αρχών της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης.

5.5. Επίσης αβάσιμη και απορριπτέα είναι και η αιτίαση ότι εσφαλμένα κρίθηκαν από το Τμήμα ως μη λειτουργικές δαπάνες του Νοσοκομείου οι υπόλοιπες δαπάνες που αναφέρονται στο υπό 1) στοιχείο της σκέψης 4.2. της παρούσας, και αφορούν είτε δαπάνες εορταστικών εκδηλώσεων, που οργάνωσε ο σύλλογος των εργαζομένων στο Νοσοκομείο (π.χ. κοπή πίτας, δώρα σε εργαζομένους, χρηματικά εντάλματα ..., ... και ... οικονομικού έτους 2005), είτε δείπνο 45 ατόμων που προσφέρθηκε για την υποδοχή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Πα.Γ.Ν..... και τη γνωριμία τους με τους Διευθυντές, Υποδιευθυντές και Προϊσταμένους Τμημάτων του Νοσοκομείου (χρηματικό ένταλμα ... οικονομικού έτους 2005), καθόσον, κατά τους ισχυρισμούς του αναιρεσειόντος, συνδέονται με την εύρυθμη και ομαλή λειτουργία του νοσοκομείου, στο μέτρο που προάγουν τις καλές σχέσεις μεταξύ των υπαλλήλων, των στελεχών και της Διοίκησης του νοσοκομείου και δεν υπερβαίνουν το προσήκον μέτρο, γι' αυτό εξάλλου στον προϋπολογισμό του νοσοκομείου προβλέπονται πιστώσεις για την κάλυψη όμοιων με τις καταλογισθείσες δαπανών. Οι επίδικες αυτές δαπάνες, οι οποίες, όπως ορθά

κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, εξυπηρετούν την ψυχαγωγία των εργαζομένων ή τις κοινωνικές σχέσεις των νέων μελών του Δ.Σ. του Νοσοκομείου - γνωριμία αυτών με στελέχη του Νοσοκομείου, δεν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του νοσοκομείου, ούτε εξυπηρετούν την εύρυθμη λειτουργία του και συνεπώς δεν μπορούν να θεωρηθούν λειτουργικές.

5.6. Τέλος, απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο συναφώς προς τον αμέσως προηγούμενο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας το δικάσαν Τμήμα παρέλειψε να εξετάσει τον ουσιώδη ισχυρισμό του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος ότι προέβη στις προαναφερθείσες μη λειτουργικές δαπάνες (των χρηματικών ενταλμάτων ..., ..., ... και ... οικονομικού έτους 2005) καλόπιστα, καθόσον ο αναιρεσειών ευθύνεται για τις δαπάνες αυτές ως δημόσιος υπόλογος (σκέψεις 3.2. και 3.4.) για κάθε πταίσμα, δηλαδή και για ελαφρά αμέλεια, κατά το σύστημα της νόθου αντικειμενικής ευθύνης. Συνεπώς, δεν καταλείπεται πεδίο εφαρμογής των αρχών της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης για την απαλλαγή του ή τον περιορισμό του σε βάρος του καταλογισμού λόγω των συγκεκριμένων αυτών δαπανών. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν επρόκειτο για ουσιώδη ισχυρισμό, δεδομένου ότι αυτός αλυσιτελώς προβλήθηκε ενώπιον του Τμήματος, μη δυνάμενος να επηρεάσει τον σε βάρος του αναιρεσειόντος καταλογισμό.

6. Κατ' ακολουθία αυτών που προηγουμένως κρίθηκαν, πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση και να συμψηφιστούν μεταξύ των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με την αναλόγως εφαρμοστέα εν προκειμένω (βλ.

άρθρο 123 του π.δ.1225/1981, όπως ισχύει μετά το ν.3472/2006) διάταξη του άρθρου 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Διά τούτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου. Και

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 24 Ιουνίου 2015.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΓΓΕΛΑΡΑΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 8 Φεβρουαρίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ